

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Invitare

la

prenumerațiune.

Cu numărul acesta diarul nostru intră în anul 46 al existenței sale.

Deschidem deci abonament nou la diarul „Telegraful Român” pentru anul 1898, cu prețul, care e indicat în fruntea diarului.

Diariul se va espeda numai acelor, cari vor trimite abonamentul.

Cei trei numeri dela începutul anului se trimit tuturor vechilor abonați ai diarului nostru.

Cine nu va restitui numerii trei primi, va fi considerat ca insinuat de abonent.

Abonamentele se trimit la administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, (Nagy-Szeben), strada Măcelarilor Nr. 45.

Deoarece restanțele pentru diarul „Telegraful Român” cu suplimentul „Fôia Pedagogică”, pentru anul 1897, se urcă la cifra de aproape 10.000 fl. și astfel susținerea „Fôiei Pedagogice”, ca supliment al diarului „Telegraful Român”, fără periclitarea fondului tipografiei archidieceșane, era imposibilă, comisiunea administrativă a tipografiei archidieceșane a fost necesitată a sista aparițiunea suplimentului „Fôia Pedagogică”.

Sibiu, 1 Ianuarie 1898.

Administrațiunea
Tipografiei Archidieceșane.

Cuvântul

Archiepiscopului.

Am publicat în numărul 2 al diariului nostru din anul acesta cuvântul Preasfântului nostru arhiepiscop și metropolit, adresat clerului și inteligenței mirene din Sibiu, care i-a adus obicinuitele felicitări de anul nou.

Glasul supremului păstor al turmei ortodoxe române este acest cuvânt, care semnalază un rău, o scădere, ce tinde a prinde rădăcini și a se lăți în sinul turmei încredințate; și tocmai din acest motiv nu privește numai pe cei ce — fiind prezenți — l-au ascultat ci pe întreaga noastră inteligență ortodoxă română din provincia metropolitană.

Escelenția Sa indică în vorbirea sa felul cangrenei în simptomele îngrijitoare, ivite în timpul din urmă în unele părți ale archidieceșei noastre, cari amenință solidaritatea credincioșilor noștri și tăria lor în credință și în pornirile, nutrite, chiar de unii din clasele mai inteligente, în scopul de a-și valida cu ori-ce preț pe terenul bise-

ricei vederile și interesele lor, cari porniri une-ori degenerază până la amenințarea rumpirii legăturilor bisericesci, în cari au trăit ei și străbunii lor.

Unii vor susținea pôte, că simptomele accentuate nu sunt atât de lăpăte și de amenințătoare, încât să merite apostrofarea însuși rostului archiepiscopesc.

Este adevărat, că numai în o singură parte a archidieceșei s'au ivit manifestațiunile acestui rău mai cu sgomot și cu amenințări mai necușabile, și că peste tot luat datele statistice ale mișcărilor din sinul populațiunii ortodoxe române nu indică o scădere numerică, provocată prin treceri la alte confesiuni, din contră acele date au arătat adese-ori un plus în favorul bisericii noastre: cu toate aceste advertisementul archiepiscopesc este justificat, căci datorința lui este a priveghia asupra împrejurărilor, în cari trăiesc turma sa a arăta bucuria veninată imediat ce observă că cercă a prinde rădăcini în otarul pașunii, prin care duce oile concredute și în urmărire a căuta cât mai grabnică ei stăpînire.

Disa lui Ovidiu *Principiis obsta, sero medicina paratur*, este mai ales aici aplicabilă.

Pe cât de cinstit este a lupta cu mijloace legale și demne pe terenul vieții publice și mai ales bisericesci, pe atât de condamnabil și de urit este de altă parte a părăsi acest teren și cu încăpăținare nejustificată a desconsidera votul majorității, trăgând la îndoială până și bunăvoința supremului for bisericesc din simplul motiv, că nu se dimită a se coborî dela poziția sa de imparțial judecător și a menaja tendințele periculoase ale unei clice, nutrite de particulare interese.

Asemenea manifestațiuni trebuiesc condamnate din toate părțile și suprimate cu toate mijloacele căci ele pot avea influențe distrugătoare asupra dispozițiunilor statutare, cari normeză acțiunile noastre pe terenul bisericesc.

Tote organele noastre bisericesci sunt chemate a lucra, ca acele dispozițiuni să se prefacă în sângele credincioșilor, spre a se sci tolosi de ele cu demnitate și spre binele comun. În exercicierea drepturilor competente nimeni nu pôte fi oprit, precum de altă parte interesul bisericii nu pôte permite vițrea particularismului ori caprițului în cadrele vieții constituționale. Fie-care este datoriu a respecta vederile neeronate ale altora, dar cu toții suntem datorii a respecta decisiunile forurilor superioare, aduse pe base de drept, mai ales când acele foruri, n'au altă chemare, decât a lucra pentru promovarea culturală a credincioșilor săi.

Lupta constituțională este frumoasă atât în stat, cât și pe terenul bisericesc, dară luptătorii trebuie să fie dela început în clar, că este o imposibilitate, ca toate partidele să învingă. Nesuccesul pôte să te îndispuină încâtva, să te nemulțămescă, dar apoi nu e just, ba chiar e absurd a te supăra pentru nesucces pe înșai nevinovata instituțiune, în sinul căreia te afli. Omenii, cari în biserică nu și-au putut valida scopurile particulare și pentru acesta amenință cu rumperea legăturilor bisericesci, și cari de vécuri au trăit ei și înaintașii lor, aceia me-

rită disprețul general, ca unii cari nu sunt ômeni rezonabili, — ômeni de ordine.

Ce le a greșit lor instituțiunea ca atare, biserica, dela care atâtă bine au primit?

Afară de aceea mai ales cei aplicați în administrațiunea bisericii vor sci mai bine cât de dese, ba chiar stereotipe au devenit în timpul din urmă amenințarea și alternativa: „ori ni se împlinesce voia ori părăsim legea”.

Motivul acestui grav cuvânt este adese ori o nemulțămire ridiculă, provenită din necunoșterea principiilor, cari formeză basa vieții noastre constituționale.

Poporul nostru încă în forțe multe părți n'a ajuns la atâtă maturitate, ca se scie respecta sântenia unui rezultat, dobîndit pe baza normelor de drept existente. Voința particulară nu o scie supune interesului general, ci caută cu tot prețul mai bine a zădărnici totul, decât a nu duce la triumf vederile și interesele proprii.

Nu-i vorbă din asemenea alternative de cele mai multeori nu se alege nimic și mulți le folosesc fără nici o seriozitate; cu toate aceste în ori ce case sunt de condamnat, căci nu se unesc cu demnitatea unui popor conșciu de biserica sa și de binefacerile ce aceea i le-adat, și i le dă. Ele — fie și numai la aparință — ne presintă ca un popor indiferent în cele ale creștinătății, care la cea mai mică nemulțămire nejustificată și nebasată pătéză și compromite cea mai alasă virtute a strămoșilor săi: *tăria în credință*.

Nihil sine ovo. Așa și alternativa din chestiune nu s'a născut de sine, ci a produs-o nefericita desbinare confesională introdusă în corpul încercatului nostru neam prin dușmanii seculari, cărora le-a succes și față de poporul românesc executarea programului lor, cuprins în draconica maximă: „*divide et impera*”.

Cu durere pentru nêmul nostru — și deși ne vine cu greu, — dar trebuie să mărturisim, că mulți din ômenii cu creșterea bisericescă a bisericii surori gr.-catolice desvôltă un zel vrednic de cauze mai bune într-o nutri rău amintit. Adeseori ca și nișce agenți pândesc după momentele unor neînțelegeri și nemulțămiri fie cât de mici, ori caută a produce ei înșiși asemenea neînțelegeri în sinul credincioșilor noștri, spre a putea prinde teren momele și ademenirile de trecere.

Mai ales să pôte observa ivirea acestui achileic călcăiu al neamului nostru atunci, când e vorba de introducerea unei îmbunătățiri unei reforme, fie pe terenul bisericesc, fie pe cel școlar.

Când se zidesce un edificiu bisericesc, ori școlariu, când se țintesc la crearea unei instituțiuni nouă se cere câte un mic imposit; acesta pôte ușor produce nemulțămirea; agenții se ivesc și intențiunea bună a bisericii e zădărnicită total, sêu în parte.

Firește, că prin acesta se zădărnicesc, ori cel puțin se împedecă și progresul nostru cultural, ceea-ce numai indigna pôte pe ori-ce fiu cu dragoste de neamul românesc.

E cunoscut acest rău, căci adese ori ne întâlnim cu el în munca pentru înaintarea noastră culturală, de aceea

avem datorință cu toții a lucra pentru stêrpirea lui. Toți fiil credincioși și mai ales clerul nostru trebuie să fie cu ochii în patru, cu deosebire acum, când spre marea noastră mirare ni-a venit la cunoștință, că unul dintre episcopii români gr.-cath. a invitat la reședința sa pe toți protopopii săi tractuali și le-a descoperit cu desconsiderarea ori-cărui principiu de toleranță, că se vor face vrednici de arhieriasca-i bunăvoință, recunoștință și ajutoriu numai cîulând a câștiga cât mai mulți proseliți.

Sciind, că din turma noastră se intenționează și spereză câștigarea de proseliți, suntem datorii a spune în vileag această scire, drept avis celor interesați și drept material de gândire pentru cei ce cred, că asemenea atacuri la adresa noastră pot fi trecute cu vederea și că cu astfel de ômeni intoleranți putem trăi în frățescă pace.

Cronică politică.

Protestul comitetului executiv. În numărul precedent al fôiei noastre am anunțat scirea, luată după foile maghiare și confirmată ulterior și de cele trei foi cotidiene ale noastre, că așa dîsul „comitet executiv al congresului naționalităților din 1895” s'a întrunit la Budapesta (dintre români numai dl Coroianu) în ziua de 14 Ianuarie n., unde s'a votat un prototest în contra politicii maghiare de apăsare și mai cu samă în contra mult combătut-i legi de rebotezare a numelor comunelor. Protestul acesta a apărut întreg în „Tribuna Poporului”, „Gazeta Transilvaniei” — în text paralel, româno-german a apărut în „Tribuna”. După reasumarea în nuce a jalbelor noastre mai capitale, protestul, ținut într-un ton de nemulțămire și de motivată revoltare sufletească, se sfîrșește cu următorul apodictic pasagiu:

„Cu deplină leialitate către patrie și tron, trebuie să protestăm solemn contra violentării de până acum a majorității popoarelor din Ungaria. Protestăm contra tendinței puterii de stat de a crea din Ungaria, în contradicție cu istoria și relațiile ei etnice, un stat național omogen, ceea-ce contrădice și legii de naționalități, făcută numai de Maghiari, și care recunoșce diferite naționalități ale Ungariei. Protestăm de a ne denega dreptul de existență pe temeiul legii despre egala îndreptățire. În special protestăm în contra noulor acte ale guvernului și parlamentului ungar. Protestăm contra proiectului de lege despre magiarizarea numelor de localități, primit de parlament. Protestăm contra actelor de volnicie ale guvernului, ca noi să nu ne putem întruni ca Slovaci, Sârbi și Români și protestăm, că adunările noastre legale anunțate au fost oprite în mod nelegal”.

Protestul acesta iscălit numai prin frasa „comitetul executiv”, se înțelege că a format obiect de discuțiune în presa maghiară „P. Lloyd”, cu cunoscuta-i tendință de suprimare a adevărului, îl numesc „potrivit de coș”, fie acela ori și care. Sașii verđi din Brașov asemenea șau permis nișce reflexii de desaprobare!

Afară de protest își are însemnătatea sa și hotărîrea luată de acelaș comitet, ca la finea lui Maiu ce vine să se țină un al doilea congres de naționalități.

Din Austria. Parlamentul austriac (Reichsrathul) închis fiind, aria spectacolelor politice a devenit țera întregă, provinciile cu dietele lor provinciale. Dietele singuratare au

fost deschise toate în săptămâna trecută și animositățile se continuă acum acolo. Se distinge în deosebi dieta Bohemiei în Praga, — unde poate prea de timpuriu s'a sistat statutul. Deja în prima ședință a acestei diete s'a făcut din partea deputatului Buquoy, fruntaș al partidului marilor proprietari, propunerea, ca în scopul complanării certelor și a raporturilor de limbă în Boemia, să se constituie o permanentă comisie din 24 deputați, cari pe calea înțelegerii pacifice se resolvează neînțelegeri.

Propunerea lui Buquoy a stârnit speranțe în toate părțile Austriei, speranțe ce se nimiciră însă degrabă prin atitudinea intransigentilor germani Wolf, Iro și consoții, cari cu violență din manifestată pe timpul obstrucției din Reichsrath, nu vor să scie nimic de favoruri față de Cehi, ci pretind statul *quo ante*. Discuțiile — însă neîncheiate — asupra acestei propuneri sunt întocmai atât de vehemente și pline de bălăcări reciproc, ca cele desfășurate cu ocazia desbaterei cunoscutului *lex Falkenhayn*.

Astfel lucrurile în Austria. „Menirea lor tot înainte“, ce-i drept însă spre destrucție.

Budgetul Ungariei pro 1898. Parlamentul maghiar s'a încheiat prima sesiune cu discuția asupra legii de muncitori și prin prezentarea proiectului de buget pentru anul 1898. Sesiunea a doua se deschide prin noua constituire a funcționarilor parlamentari, între cari, cum se anunță, în locul vice-presidentului Berzeviczy, care se retrage, va fi altul ales. Comisia financiară a stabilit un proiect de buget cu următorul bilanț: Intrate: 498,775,291 fl.; eșite: 498,721,570 fl.; rezultă un rest de casă de 53,721 fl.

Deputatul Hegedüs Sandor, care acum de 20 ani raportează în comisia financiară, vorbind în esoposul său despre erogațiuni dăce și următoarele: „Afară de aceste se mai administrează cu succes din partea statului sume însemnate spre scopuri culturale și economice“.

E de prisos a mai spune, cari sunt aceste scopuri culturale (!), pentru cari statul administrează sume însemnate ne-provădute în buget, și încă cu succes.

„Budapesti Hirlap“ ia act despre împregiurarea, că bugetul se încheie cu un *plus* și arată că acest *plus* la care se va ajunge prin apăsarea și mai mare a economiei, este o mare belea pentru țară.

Revista Corupțiilor.

Poporul unguresc, în lăudăroșia s'a ne-fărâmurit, are îndrăsnă de a se numera pe sine între cele mai puritane și mai morale popoare ale Europei culte. Cavalierism și moral, sunt caracteristicile ungarilor; — așa ne spun ei. Cazurile, întâmplările singuratiche însă, — de cari și de și ni se dă prilej să înregistrăm, — ni-i prezintă tocmai în lumina contrară. Corupția și destrăbălarea s'a în-cuibat și se alimentează nu numai în sinul unei pături a societății ungurești. Faptele cele mai revoltătoare de imorale le comite deopotrivă aristocrația ca și poporul nației ungurești. Deși nenumărate sunt nelegiuirile ce se comit sub ocrotire și cu grijă, ca să nu ajungă la lumină, faptele memorale zilnic descoperite, sunt leghion. Au otrăvirile din Hódmező-Vásárhely — aproape fără păreche în istoria țării — sunt de natură de a ridică valoarea moralului unguresc? Casuri ca cel al lui Korotnai, doctorul jăfuitor de morți, se ivesc la un popor moral? Enorm de mare este numărul fărâdelegilor descoperite în capitala ungurească și în cele mai ungurești orașe, pe lângă totă opintă de a le închide dinaintea lumii. Și catastichul faptelor celor mai memorale n'are destule pagine pentru a le încăpea pe toate.

Etă câteva mai prospete:

Din Meran sosesc scire despre sinuciderea unui tânăr din o familie aristocrată ungurească. Kelecsényi Hugo, fiul unui bogătan nemeș din comitatul Bars e acest erou cu sfârșit tragic, jertfa imoralei sale vieți. Kelecsényi și-a început traiul în fărâdelegi la Szombathely, ca voluntar la husari. Tatăl său i dădea 80 fl. bani de cheltuială la lună. Cavalierul însă nu se ajungea. A luat deci împrumut. Și în decurs de 8 luni, Kelecsényi Hugo avea subscrise la mai mulți

uzurari o mulțime de cambii, în preț de 160,000 fl. Când era să-o pășcă la ôste, l-a ajutat tatăl său, achitând cambiiile cu suma de 34,000 fl., deși fiul său cu totul numai 15,000 fl. a primit pe ele. Kelecsényi a ajuns apoi la Pesta, unde și-a continuat viața risipitoare, ajungând de nou în mâinile uzurariilor. Tatăl său i trimitea acum 100 fl. la lună. Dar nu i-ajungeau pentru cântărețele de orfeu. Deodată însă a rupteroul nostru cu viața sa nemorală, și-a căutat un post, unde să se stabilească, dar n'a primit. Au început acum din nou să-l strimtorască creditorii. Tatăl său erăși l-a scăpat de datorii cu 60,000 fl., dar i-a prolongit și timpul de minoritate. Asta n'a convenit domnișorului; a început de nou și mai fără cap a risipi și a se băga în datorii, și în momentul cel mai critic a dispărut. Acum sosesc vestea dela Meran, că s'a sinucis acolo.

O altă scire, — ce preocupă de prezent foile — despre machinațiunile unei ungurice. Ungurica cu trecut vițios, Benkő Rózs, spre a-și face reclam sieși și orfeului unde era angajată, nu se sfia a bucina în vilég, că a avut relații cu regele Alexandru al Sârbiei. — Aruncată din mai multe brațe, frumoasa ungurică Benkő Rózs anul trecut a făcut cunoscință în Viena cu exregele Milan, cu care a trăit în cele mai memorale relații, însoțindul și la Karlsbad. Din Karlsbad ungurica a mers cu un ofițer la Belgrad, de unde a fost escortată. Benkő din Belgrad s'a întors la Budapesta, unde s'a angajat cântăreță de orfeu. Gătându-i-se paralele, a scris mai multe scrisori regelui Alexandru al Sârbiei pentru ajutor. Noue epistole de aceste au fost trimise din Belgrad, pe calea consulatului sârbesc poliției din Pesta. Rózs în scrisori cere bani dela regele Alexandru sub diferite pretexte. Intr'una pomenesc de chirie și ore de cant, într'alta că e bolnavă și are să plătească medicul, într'a treia șoptesc taine dulci tinerului rege. Benkő Rózs a fost deținută și poliția a constatat că cu un an înainte ce e drept a fost în Belgrad nu însă la curtea regală ci la un privat. Intorsă la Budapesta s'a angajat la un orfeu, de cântăreță, sub numele de regina orientului, aducând acest nume în legătură cu regele Alexandru. Se lăuda apoi Rozsi, că are scrisori și fotografii dela regele sârb; trăsă însă la răspundere, n'a putut să documenteze nimic.

Poliția și ceata infrișoasă a detectivilor capitalei caută în ruptul capului după Schreiber Adolf. Cine e acest individ? Un om cinstit, care plătesce cambii false cu bani buni, sau cu alte cuvinte, ajutoră ômenii ajunși în strimțore de bani. Singurul lui păcat e, că e uzurar. Dăpoi ce e asta? Vorba e, că el ajută pe deapropoalele seu. — Etă câte-va pilde din faptele creștinesci ale lui Schreiber Adolf:

Feciorul unui episcop protestant (numele i-se tănuiesce), care pe lângă alte ocupații mai de importanță mai eră și student când avea răgaz, a fost condus de pretenții sei la Schreiber, căci n'avea bani de cheltuială. Tinerul de bună speranță la sfatul uzurariului a iscalit pe un cambiu de 35,000 fl., numele său și al tatălui seu. Nu-i acesta dora păcat! Și Schreiber i-a dat pe cambiu 3—4 mii florini! Tatăl tinerului în urmă n'a voit să achite cambiiul fals, dar mama lui, mai miloasă, l-a rescumpărat cu 20 mii fl. Schreiber om de trebă, a iertat 16,000 fl. și temnița.

Un alt cas. Un tiner, puu de baron ardelean, dus fiind la studiu la Pesta, a în-vățat de grabă să trăiască lume de cavalier. Dar nu-i ajungeau paralele. S'a dus la uzurariul din chestie. A subscris pe numele familiei sale mii de florini. Schreiber i-a dat bucuros, însă numai câte va sute de fl. Familia, pentru evitarea pângăririi numelui său și mai ales a tinerului cu mari speranțe, a plătit cambiiile. Schreiber și de astădată a lăsat 3000 fl. din suma subscrisă.

Etă ce ne mai spun însăși foile ungurești: Uzurarul curentat, Schreiber, a împrumutat pe un cambiu de 10,000—800 fl., pe unul de 4000—325 fl. Tot acest Schreiber a dat unei persoane 3 mii fl. și persoana i-a plătit 12 mii în schimb. Dela un alt ins pentru 250 fl. Schreiber a încasat 900 fl.

O altfel de uzură mult mai simplă decât cambiiul fals, e uzura croitorască. Cine va are lipsă de parale. I-se dă sfatul să

cerceteze pe cutare croitor. Croitorul n'are bani, dar dacă cel lipsit de parale va comanda la el vestimente, i va eloca unde va cambiu. Tinerul ușuratic comandă haine de câte-va sute de fl., cari nu-s vrednice nici jumătate prețul și dă cambiu nu numai pentru haine ci și pentru bani gata. Și primesc pentru cambiul seu de 5000 fl vestimente în preț de 300 fl. și 1000 fl. bani gata.

Dar cine va fi în stare să descrie toate analoagele casuri, — mărturii de revoltătoare destrăbălare și imoralitate. Poliția, procuratura, judecătorii n'au leac în potriiva lor, — dăce „Budapesti Hirlap“, — poate pentru-că nu este lege în potriiva uzurei, și uzurarii o știu acesta bine și cinstesc legea, sau pentru-că uzura amplotaților tocmai așa e de modernă ca și a cafenelelor și altor locale de petreceri, numai forma i-e mai blândă, pentru-că dela oficianți uzurarii nu cer subscriere de cambii, și câte 500 de procente, din cauze binecuvântate.

Vedem deci, că poporul maghiar și în deosebi aristocrația, n'are nici un motiv de a se lăuda cu moralul seu public.

Din România.

Urări de Anul-nou. La urările de Anul-nou ce i s'au adresat, Regele a răspuns cu următoarele cuvinte:

„Urările călduroase, ce îmi aduceți astăzi le primesc cu atât mai vie recunoscință și bucurie, cu cât, în anul care s'a închis, țara întrăgă mi a dovedit cu dor de inimă cât de adânc ea împărtășesc bucuriile și grijile mele.

Am trecut împreună prin multe încercări cari s'au întins și asupra holdelor noastre, lovind într'un mod simțitor agricultura și comerțul; însă, în vremuri grele n'am pierdut nădejdea în Dumnezeu și am fost conduși numai de finta de a asigura viitorul României, căreia trebuie să închinăm toate puterile noastre.

Intărit prin iubirea poporului, privesc cu încredere în anul care începe, rugând cerul să ne apere de necazuri, să răspundă asupra noastră toate binefacerele și să dăruie scumpei noastre țări linisce și propășire. Cu această dorință, și reînnoind încă odată toate mulțămirile mele pentru feliicitările atât de adânc simțite ce mi-ai adresat din partea bisericii și a țării, vă urez și în numele Reginei, din fundul inimii, ani mulți și fericiti“.

Orfelinat agricol. Cel mai înalt moment al sârbărei de Anul-nou l'a dat regele Carol prin aședământul ce-l face și despre care vestesc următoarea scrisoare adresată către președintele consiliului de miniștri.

Etă scrisoarea:

Scumpul meu președinte al consiliului! În acesta întâia zi a anului, inima Noastră se înalță plină de recunoscință către Atotputernicul pentru scăparea țărilor Scumpului Nostru Nepot, și către credinciosul și iubitul Nostru popor, care în zile de primejdie Ne-a încunajat cu o dragoste ce nu o vom uita nici odată.

Spre vecinică amintire a acestor sentimente, vom înființa pe moșia Noastră Slobozia Zorleni, din județul Tutovat un orfelinat agricol, unde se vor crește cu îngrijire 30 de orfani săraci, aleși din clasele muncitoare și din fii de militari, spre a-i pregăti la viața agricolă prin practică și prin dobândirea cunoștințelor necesare unui țăran bun gospodar.

Acest aședământ va purta numele de „Orfelinatul agricol „Ferdinand“, care se va deschide chiar în anul acesta.

Nădăduiesc că buna pildă ce vor da acești băieți, după ce vor eși din orfelinat, va contribui într'u câtva la ridicarea nivelului moral și material al muncitorilor de pământ, cari sunt razimul țării pentru viitor, după cum au fost mântuirea ei în trecut.

Dacă această speranță se va împlini, mulțămirea noastră sufletescă va fi nemărginită, căci rîvna de a întări temeliile statului român și de a asigura viitorul său, este cea mai înaltă și singura noastră ambițiune.

Primesc scumpul meu președinte al consiliului, încredințarea sentimentelor de înaltă stimă ce-ți păstrezi.

București, 1 Iannariu 1898.

Carol.

Organisarea primului ajutor în casuri de nenorociri la țară.

În sensul §-lui 41 al articolului de lege XIV—1876 autoritățile sunt îndatorate a lua dispoziții, ca să se instrueze populațiunea cu privire la primul ajutor, ce trebuie dat în casuri de nenorociri. În urmărire ac-luiaz scop ministerul de culte sub Nr. 48761—1897 a dat ordin, ca autoritățile superioare bisericesci și inspectoratele școlare să se îngrijescă în mod corespunzător de instrucția privitoare la salvarea vieții și la primul ajutor în școlile populare și civile.

Dacă facem o revistă asupra activității publice pe acest teren, vom afla, că reuniunea igienică a comitatului Sibiu a publicat la 1891 o broșură intitulată „Primul ajutor în casuri de nenorociri“ și s'a îngrijit, ca aceea să se răspândească între dascăli și preoți, și că pompierii voluntari ai Sibiului de vre-o trei ani se instruieze asupra primului ajutor de către medicul orașenesc Dr. Czekelius. Ținuta rezervată a municipiului în chestiunea aceasta se explică prin lipsa de raporturi stabile la personalul medical, adică prin împrejurarea, că până aci au lipsit condițiunile, cari să asigureze în așa mod esistența medicilor comunali și cereuali, ca până la un anumit grad să apară eschisă posibilitatea unei vacanțe mai îndelungate a posturilor medicale, respective schimbarea continuă a medicilor. În timpul mai nou aceste raporturi s'au schimbat spre bine și cu considerare la capacitatea de prestațiune materială a comunelor interesate chestiunea medicilor cercuali s'a rezolvat, deși încă nu de tot multămitor.

Factorii, cari pot fi luați în considerare la organisarea primului ajutor, sunt: seminariile pedagogice, învățătorii, medicii comunali și cercuali, medicii spitalelor orașenesc din Sibiu și în fine reuniunile filantropice, a căror activitate se extinde și asupra răspândirii învățăturilor despre primul ajutor. Dar de ore-ce municipiul, dela care trebuie să emaneze organisarea acestei afaceri, nu poate dispune decât asupra medicilor comunali și cereuali, el mai înainte de toate trebuie să-și asigure sprijinul acelor autorități superioare bisericesci, cărora sunt supuse seminariile și dascălii. Ce privesc medicii spitalelor orașenesc, în vederea aprobării din partea magistratului doi înși au și promis conlucrarea lor.

Seminariile au datorința a da elevilor eventual prin un medic, instrucții asupra primului ajutor, învățătorii eși din seminarii apoi sunt datori a pune când cere trebuința în practică cunoștințele lor, medicilor cercuali le revine problema a da instrucție practică și teoretică învățătorilor din cercul lor, ăr medicilor din spital a conduce cu ocasiunea adunărilor învățătoresci exerciții practice la obiecte anumite.

În fine dintre reuniunile de binefacere din comitatul Sibiului e „Crucea roșie“, a cărei statute în §. 4 prescrie ajutorarea cuilor nenorociți și dezvoltarea unei activități publice în sens filantropic.

Ar fi de datorința acolora, a căror laudabilă conlucrare la înființarea și susținerea bunăstării populare și a îngrijirii săracilor, merită a fi aici amintită, ca de o parte în filialele sale din Sebeșul sâsesc și Seliște să sprijinescă prin sfat și fapte activitatea medicilor, ăr de altă parte să facă posibil ăr pe rand în toate comunele din comitat să se așede dulapuri speciale provădute cu cele mai necesare lucruri pentru casuri de nenorociri.

Pe lângă conlucrarea armonica a acestor factori, de cari nu ne îndoim un moment, rezultatul nu poate lipsi.

Dr. Süßmann.

Noutăți.

Pentru preoții și învățătorii noștri. Deore-ce restanțele cu abonamentul ȋiarului nostru pe anul 1897 se urcă la suma de aproape 10,000 fl. autoritatea bisericească a luat măsuri esecpționale pentru încasare. Aducem aceasta la cunoștință preoților și învățătorilor noștri spre evitarea de alte neplăceri.

* * *

Fondul lui Iancu. Este știut, că în afacerea fondului pentru monumentul lui Iancu tribunalul regesc din Alba Iulia a deținut și pe redactorul dela „Revista Orăștiei” Ioan Moța încă la 23 Decembre n. 1897. În urma investigațiunei făcute, constatându-se pe baza fasiunii conglăsurătoare a tuturor maritorilor, că banii numitului fond n'au fost nici odată în mâna dlui Moța și că astfel d-sa nu este responsabil pentru administrarea aceluia, — a fost eliberat Luni în 16 a l. c. —

Cererea lui *Tit Liviu Albini*, de a fi eliberat pe temeiul declarațiunii dlor Bibicescu și Dumitrescu, a fost respinsă din partea tribunalului Sâmbăta tre cută și astfel este deținut și pe viitoriu.

Daruri pentru biserică. Din comuna *Bălan*, (prot. Unguraș) ni se scrie, că în 30 Novembre s'a servit în biserică de acolo parastas în memoria marelui arhiepiscop Andrei Șaguna. După serviciul ddeesc din această însemnată zi, s'au cumpărat pe sēma sf. biserici 4 prapore în preț de 40 fl., din contribuiriile parochilor locali a învătătorului și a mai multor parochiani. Tot din contribuiriile credincioșilor s'au procurat: o cruce pe sf. prestol, cu suma de 7 fl., un potir de argint în preț de 10 fl. și o cădelniță cu 9 fl. Ni se mai scrie, că la inițiativa preoților și a unor fruntași s'a pus temeiul în *Bălan* unui fond pentru zidirea unei biserici, care a crescut deja în mod îmbucurător.

Preot încarcerat. Capelanul rom. cat. din Csongrad, *Csapó Iános*, a fost osândit de către tribunalul din Seghedin la cinci zile închisore (sēu 50 fl. amendă în bani cari însă n'au putut fi încasați), pentru că în 7. Octobre 1895 a cununat pe doi logodiți înainte de a fi fost sēvēșită cununia lor la starea civilă.

Vineri a fost citat capelanul la pușcărie și neprezentându-se au fost trimiși doi panduri după el, cari au ferecat pe reverendatul spiritual și așa l-au escortat la temniță.

Școli ungurești în România. Organul bisericii reformate din ardeal „*Erd. Protestans Lap*” scrie, că guvernul român a dispus închiderea cu începutul anului curent școlar a școalelor confesionale ungurești din România (4 la număr) tolerându-se numai una în București cu condiția, de a se propune în ea în limba românească, afară de trei ore la săptămână

Morte repentină. Aflăm cu durere, că clericul absolut, *Nicolae Gorun* din Dridif, tractul Făgărașului, în decursul unei petreceri în presăra anului nou în urma unui violent atac de apoplexie arēmas la moment mort. Însemnăm, că regretatul tiner în sēra aceea a debutat ca diletant în o piesă teatrală și a fost deplin sănătos, și de altcum era de o structură robustă. Condolențele noastre întruștaților părinți.

Afacerea Dreyfus. Colonelul *Piguart* a fost deținut în 13 Ian. n. diminița, și es cortat în pușcărie preventivă de câteva zile. El va fi ascultat de tribunalul disciplinar, pentru că în contra mandatelor superiorilor săi a studiat afacerea Dreyfus după terminarea ei și a dat voe și putință să studieze această chestie și *Scheurer-Kestner*. Tribunalul disciplinar va enunța ca cea mai grea sentență asupra lui Picuart, sēu ștergerea lui din lista armatei sēu inrolarea lui în vre-un batalion african de arestați.

Romanțierul *Zola*, unul dintre cei mai adicți apărători ai lui Dreyfus, a adresat președintelui republicei o scrisorē, în care scote la relief sumedenie de ilegalități și necorectități comise în procesul contra Esterházy. Acusă pe președintele tribunalului militar de păcatul seducerei opiniei publice, pe judecătorul de instrucție că a făcut cercetare păcătosă, pe ministrul *Billot*, că a suprimat dovedile favorabile lui Dreyfus. Spune, că Dreyfus a fost condamnat pe temeiul unui document tăinuit și tribunalul militar a achitat pe Esterházy, la poruncă, de și a știut, că e vinovat. *Zola* la sfârșitul scrisorii cere să fie tras pe banca acușărilor pentru insulta adusă tribunalului și ministrului de războiu etc. spunând că va suporta consecvențele legii, dar va aduce cu acel privilegiu la triumf adevarul. — Pentru scrisorēa sa insultătoare Emil

Zola va fi citat înaintea curții cu jurați. —

Jurnalul *Siēcle* cere ministrului de justiție ordonarea revisuirii procesului, deoarece documentele pe baza cărora Dreyfus a fost osândit, s'au transpus tribunalului în taină fără seirea acușatului și a apărătorului aceluia, ba chiar fără seirea prim ministrului *Casimir Perier*, care în urmă n'a recunoscut ponderositatea lor.

Bal. Inteligența română din Alba-Iulia și jur are onōre a invita la *Balul*, ce se va aranja Duminecă în 28 Ianuaru st. n. 1898 la hotelul „Hungaria”. Inceputul la 8 ore sēra. Prețul de intrare: de persoană 1 fl., de familie de 3 persoane 1 fl., de familie preste 3 persoană 3 fl. Venitul curat e destinat pentru ambele școle române din Alba-Iulia. Supra solvirile se primesc cu mulțămă și se vor cuita pe cale d'aristică,

Un otrăvitor. În 12 l. c. n. s'a început și în 17 s'a terminat la tribunalul din Budapesta un proees de sensație. Acusat a fost *Gárdos Lajos*, inginer rigorosant, și proprietar, o persoană cu trecere în societatea fruntașă din Pesta. *Gárdos* este acusat, că și-a otrăvit nevasta, când ea se afla pe patul de nascere, și a îndemnat la mărturie mincinosă. Acusa a făcut o sōcra acușatului. În cadavru exhumat s'a aflat morfină. În 17 l. c. s'a enunțat sentența înaintea acușatului. Tribunalul a achitat pe *Gárdos* de sub acușă de îndemnat la mărturie mincinosă, l'a aflat însă vinovat de crima de omor, și l'a osândit la temniță pe viață. Tribunalul și-a întemeiat sentența pe vecinicele legi ale logiceii, în lipsa de dovezi nemijlocite în potriua acușatului.

Bibliografie.

„**Anunț literar**”. Incepând din Ianuarul anului 1898 suntem decisi a eda o fōie enciclopedică literară bogat ilustrată sub nume de „*Revista ilustrată*”, care va apăre în broșure lunare de câte 2½ cōle octav mare, hârtie fină, ilustrațiuni originale și bine executate, cu un conținut instructiv și distractiv.

Ca această revistă să pōtă străbate în cercuri cât mai largi și mai depărtate ne-am decis ca broșura primă pro Ianuaru să o scōtem în fōrte multe exemplare ca să o putem trimite de probă tuturor, celor ce ar voi să o vadă. Cine dorește deci a o vedea, va binevoi a se adresa la subscrisul editor.

Prețul revistei va fi 6 fl. la an pentru Austro-Ungaria; pentru România și străinătate 15 franci, care preț se va trimite în minimum pe o jumătate de an înainte la adresa administrațiunei fōiei în Șoimuș p. u. *Nagy-Sajó* (Transilvania). Onorabilii domni literați, cari reflectēză a munci împreună cu noi la *Revista noastră*, binevoescă a se insinua și pregăti cu material, ér noi promitem că după putință ostenēla le vom remunera-o. Scrierile însoțite de ilustrațiuni relative originale și scōse din viața poporului român vor avē întâietate și se vor remunera cuvințios.

Sperând, că ne vom bucura de sprijinul moral și material al onoratului public român de pretutindenea,

Rēmānem cu totă stima

Șoimuș în Decembre 1897.

Ioan Pop Reteganul
redactor.

Ioan Baciu
editor.

Societatea geografică română a pus sub tipar „*Marele Dicționar Geografic al Romāniei*”, alcătuit și prelucrat după cele 32 dicționare parțiale de județe.

El va forma cinci volume de câte 100 cōle fie-care volum, în formatul Documentelor Hurmuzaki, tipărit pe trei cōlone. Primul volum va apăre în cursul lunii Februarie 1898, ér celelalte volume succesiv din șēse în șēse luni, astfel ca până la 1 Februarie 1900 totă lucrarea să fie terminată.

Prețul acestor cinci volume s'a fixat pentru cei-ce vor subscrie acum la 100 lei, plățibili în patru rēnduri, din 3 în 3 luni, cu începerea dela 15 Februarie 1898. Prețul dicționarului pentru cei neabonați va fi de 150 lei.

Doritorii de a subsemna sunt rugați a se adresa la secretarul general al Societății.

LITERATURĂ.

pag. 151: alternat = alternativamente
fără îndvială = seza dubbio
(greșală de tipar?)

pag. 152: „se ascultă puțin ómeniu”
„Elefantul precum camila locuiesc în pustiatate”

pag. 157: „Acest om împarte diua sa între studiul și plăcerea”

pag. 158: după „perdona” în paranteză: „értă”.

pag. 165: „Pofta bună!”

„Poftă bună!” zicem și noi celor ce iau gramatica asta în mână, căci altcum își strici stomacul, cercând să mistui româneșca dlui Lovera și mai ales talmeș-blameșul pag. 151) (pe italienește: „alla rufusa”) de forme ne articulate ale cuvintelor rău articulate.

Pildele acestea ar ajunge pe deplin să erătăm, că am avut dreptate când am spus că dl Lovera nu știe românește, mai ales că ele sunt scōse la întēmplare, răsfoind numai prin carte. Dacă mai adaugem sumedenia de greșeli de tipar, cari provin mai ales din semnele neesacte d, ș (s și d cu un punct dedesubt) pentru ț, ș și ț (t cu două liniute dedesubt) pentru ț (câteva pilde pag. 15 și 135: ti=ți, pag. 125 mănusile=mănușile, pag. 130: tara=țara, pag. 163: orășul=orașul, pag. 142: astē-dī=astăzi, pag. 152: șā=șă etc) și galimatiasul cel colosal de ā, î sau alte vocale la loc nepotrivit, (exemple: pag. 135: spāli = speli, pag. 130, 152, 164: inamic pag. 157 inamic = inimic (dușman) pag. 116 de două-ori: spīntec = spintec pag. 142: aparēm = apērām, pag. 142: Invitat=invitat etc) atunci trebuie să recunoscem, cât de periculoasă e așa o carte pentru cel-ce ar vrea să învețe românește în Italia.

Dacă acum cerc să analizez încă și paginile introductive ale acestei gramatici, nu o fac ca să mai înmulțesc lista lipsurilor cărții lui Lovera, ci pentru ca să mă pot estinde, plecând dela iele, asupra unor chestuni de valōre mai universală. E vorba de ortografia română.

Am avut acaziune să vād pe mulți străini învățând românește și eu însumi am instruat pe vre-o câți-va, dela toți însă am audīt plānsori asupra ortografiei noastre, pe vre-o câți-va ortografia singură i-a descurajat într'atita, încât s'au lāsāt cu totul de studiul limbei noastre.

Intre aceștia ie și profesorul de universitate din Lipsa dr. Scholvin, care nu de mult mi a mărturisit singur: „Cāt de bucuros aș fi învățat și eu românește?! Dar de câte-ori m'am apucat de studiul acestei limbi am trebuit să pun gramatica la o parte din pricina ortografiei. Căutând un cuvēt în dicționar îți trebuie de 3 ori mai multă vreme ca la ori care altă limbă, căci avēnd un î trebuie să cauți la ā, la ē, și la î până-l afli. Ce ie mai rău însă este etimologizarea greșită, căci eu deși știu bine că un țăriță e acelaș cuvēt ca slavul trīcīl îl afli scris în dicționar țăriță. E bine, n'are ori și cine atāta vreme de pierdut ca să învețe românește!”

Și e de esplicat asēt lucru dacă prt-vim la zecile de feluri de ortografii în cari se tipăresc cărțile și chiar și dicționarele noastre. Fie care scriitor își are ortografia proprie, aprōpe nimeni nu serie ca academia — pentru că sistemul ei ortografic nu e practic.

De mult avēm de gând să scriu un articol special asupra acestui punct, a cărui importanță devine pe di ce merge tot mai mare. Voi folosi deci acum ocazia ca să relev mēcar unele puncte, și abstrăgēnd dela alte ortografii, le voi căuta numai în ortografia academiei *).

Înainte de tōte ni-sē impune o chestiune: „Sē mai pōte modifica ortografia noastră sau nu?” Dacă ar cerca cine-va să

*) Stiind cu siguranță că ortografia manuscrisului meu sē va schimba cu aceea a „Telegrafului Român”, țin sē o declar această dela început.

schimbe ortografia franceză s'au engleză, nu ar reuși, căci ea a înțrat deja în sânge așa zicând prin aceea, că de sute de ani s'au scris și tipărit cărți tot astfel. Dar la noi literatura e tinără și ceea-ce avem nu e tipărit după aceeași ortografie, așa că o satorit definitivă a ei nu e numai posibilă, ci și necesară. Ei bine, dar nu a satorit academia o ortografie? Ba da, dar sistemul ei e neconsecuent și învechit, așa că nici când nu se va putē împămēnteni. Principiul urmat de academie, adecă de a împreuna sistemul fonetic cu cel etimologic într'un compromis, cuprinde în sine însuș o contradicție, care îndată ce principiul e pus în pracsă, trebuie să se valideze.

(Va urma).

Biserica rom. gr.-or. din Deva.

Nrul 16/1897
comit par.

Biblioteca parochială *)

Parochia noastră din Deva a luat un îmbucurătoru avēt, îndreptat asupra împodobirii bisericeii și a provederii școlei cu cele necesare, spre a putē corēspunde mărețului și românescului lor scop. Cele-ce urnēză sunt un laudabil pas în această direcțiune.

Deva e parochia centrală a tractului gr.-or. cu același nume și totodată residența comitatului Hunedorii, cu 93% romāni. Fără îndoelă — din ori-ce punct de vedere considerat — e cea mai însemnată parochie din comitatul cu 7 tracte protoprsb. gr.-or. și 2 gr.-cath. Are două parochii cu un protopresbiter și un paroch, și o biserică comună pentru 2500 de suflete, solidă și modern zidită, carea a întrecut puterile materiali ale parochiei și totuș — s'a făcut.

Cu ajutorul lui Dumnezeu în câți-va ani se va putē termina opera mārēță a 40 de ani.

Numărul familiilor gr.-or. e 500, a celor gr.-cath. 7; total 507 familii romāne.

După §. 23, p. 17 al statutului organic sfera de activitate a comitetului parochial este: „a înființa *bibliotece parochiale*, spre înlesnirea cetirei cărților folositoare”.

Ce însemnătate au bibliotecile pentru cultura poporului o dovedesc națiunile culte, cari în fie-care comună — chiar și pe sate — au bibliotecă pentru popor. La noi poporul petrece iernile cele lungi în puțină lucrare, lenevire și prin — crișme.

„Cărțile folositoare” nu se cetesc; căci buna dispozițiune a statutului organic a rămas pe hârtie vr'o 30 de ani, deși biserică și școlă sunt unicul raqim al vieții noastre naționale-culturale.

Pe sama literaturii și culturii maghiare sunt în Deva o sumă de școle cu *bibliotece maghiare*. O școlă elementară rom.-catolică cu 4 clase, alta de stat pentru băieți și alta pentru fete, școlă civilă de băieți și fete deosebit, școlă de meseriași, școle reale cu 8 clase și pedagogie de stat; tōte la olaltă au peste 40 de profesori, învățatori și învățătorese: cu o tinerime de aprōpe 1000 de suflete.

Noi? O biserică și 1 școlă, 1 învățător cu 70 de școlari de ambe sexele — fără bibliotecă.

Numărul tinerimei romāne la tōte școlele în număr rotund face 400, cam 90% gr.-or., 10% gr.-cath.

Lipsa unei biblioteci parochiale pe sēma literaturii și culturii romānesce e deci de mult simțită. Greșala trecutului comitetul parochial e hotărīt s'o repareze cu pași repeți, ca să dām și noi — înainte!

Vestim acest eveniment îmbucurător poporului și inteligenței romāne din Deva și jur, tinerimei noastre iubite și peste tot tuturor ómenilor de bine din tōte părțile, cerēndu-le ajutor material și moral.

Amēsurat budgetului nostru prea modest pentru bibliotecă, anul acesta nu am putut jertfi decât o sumă micuță de 100 fl. fiind-că am investit un capital de 1200 fl. pentru adaptarea modernă a școlei și a curții școlare, am sēvēșit reparaturi și alte lipșuri urgente de alte sute florini, cari au an-

*) Tōte diarele binevoitoare sunt rugate a reproduce acest act în favorul cauzei publice.

gajat tare puțintica avere a bisericeii noastre, carea a sporit îmbucurător, arătând și venit curat la finea anului curent. Pentru viitor budgetul va fi și mai angajat cu gătarea imponentei bisericeii și înființarea unei școle cu 4 învățători, pentru cari vom cere în-cuviințarea unei colecte generale în țera în-trăgă și am cerut deja concursul Veneratu-lui Consistoriu.

Ca principiu la compunerea catalogului de cărți aci alăturat, s'au stabilit deocam-dată întemeierea bibliotecii mai vartos pen-tru popor și tinerimea crescută, alegându-se cărți de valoare din literatura populară. Acesta e lipsa cea mai arădătoare, temelia biblio-tecei, carea se va completa mai curând. În 3 ani vom avea întreaga colecțiune existentă a literaturii populare. Formând un grup de sine stătător, numerisat statornic cu număr roman I., carele cuprinde numerii curenți arabici dela 1 încolo și va cresce din an în an cu numărul cărților procurate din nou.

Acesta e biblioteca:

I. Pentru popor și tinerime,

căreia-i urmăde, după acelaș sistem de nu-merisare, biblioteca:

II. Pentru copii și copile,

urmărind cu îngrijire școlul de a lărgi cu încetul cercul de cunoștință al mititeilor, stăruind și cultivând interesul de cetire, pen-tru a-i îndulci pe sēma literaturii populare și a culturii române.

Urmēdă biblioteca:

III. Romanuri și novele,

cu acelaș sistem de numerisare. Romanurile istorice naționale și novelele cu subiecte ro-mănesci sunt preferite.

Biblioteca

IV. Istorie, literatură și știință,

cu acelaș sistem de numerisare, e deocamdată cea mai seracă din lipsa mijloceilor. Suntem avisați la spriginul Înaltei Academii Române, cel vom cere în urma hotărârii aduse, la marinositatea Domnilor editori și a tuturor omenilor de bine din toate părțile locuite de Români. Le cerem s'aucurul marinos. Bi-blioteca cărților

V. Bisericești pentru preoțime,

cu acelaș sistem de numerisare, urmărește școlul de a procura preoțimeii cărți pentru a cultiva predicile folositoare pentru popor. În acest scop ar fi de dorit să lucre și sinó-dele rōstre protopresbiterale.

Biblioteca cărților

VI. Școlare,

cu acelaș sistem de numerisare, tinde a pro-vede școala cu toate cărțile necesare pentru dezvoltarea și cultivarea cunoștințelor pedago-gice la învățătorii tractului. Deocamdată ne mărginim la ajustarea școlei cu cele mai de lipsă.

Biblioteca

VII. Musică și cântări

va fi și de aci încolo deosebit îngrijită. Parochia Deva are dela anul 1893 cor bărbătesc biseri-cesc și dela anul 1895 cor mixt. Amândouă cul-tivă — în tinerimea poporului și la meseriașii nostri — cântarea armonioasă artistică în bi-serică și cântecele populare prin concertele date cu mult succes material și moral-na-țional. Anul acesta corul bisericeii a fă-ent un pas înainte, producându-se pe lângă cântări și cu o piesă teatrală potrivită pen-tru popor. Desele conveniri sunt și în par-tea vieții sociale deoparte ocașuni folositoare tinerimei, de altă parte intrunesc poporul și meseriașii cu inteligența română, ca pro-jectoră a culturii poporului nostru, întărindu-se astfel legătura unității societății ro-mâne. Scopul ce se mai are încă în vedere e: a face o colecțiune de cântece populare alese, de liturgii și cântări bisericești armonisate pe 2, 4 și 6 voci, pe sama corurilor, cari ar fi a a se mai înființa în tract și comitat.

Biblioteca cărților

VIII. economice,

cu acelaș sistem de numerisare, va avea opere pentru povățuirea poporului și a tinerimei în ramii economiei și industriei de casă.

(Va urma).

Posta redacțiunei.

Domnului Dr. A. Bunea Blas, Din cauza ma-terialului arangiat deja spre publicare răspunsul tit. Diale, va apăre în numărul de Sămbătă.

Nr. 946 - 897

[249] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei paro-chiei de clasa a III-a Deag in protopres-biteratul „Târnavelor“, se escrie con-curs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma de 590 fl 22 cr.

Doritorii de a ocupa acest post au se și aștearnă cererile înscrise conform normelor în vigoare la subse-mnatul oficiu protopresbiteral (u.p. Kú-

küllővár), până la terminul indicat mai sus.

Cetatea de baltă 18 Decem-brie 1897.

Oliciul protopresbiteral gr. or. al trac-tului Târnavelor în contelegeră cu co-mitetul parochial concertent.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Szebenvármegye alispánja.

754/1898
alisp.

[2] 1-1

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegyében lemondás folytán úresedésbe jött évi 450 frt. fizetés és 200 frt. utazási átalánnyal járadalmazott III-dik tör-

vényhatósági állatorvosi állomásra ezen-nel pályázatot nyitok:

Pályázati óhajtok felhivatnak, hogy az 1888. VII. t. cz. 133 §. és ennek végrehaj-tására vonatkozó utasítás 303. §-ában előirt minősítést igazoló okmányokkal és keresztlevél, esetleg eddigi szolgálatukat igazoló bizonyít-vánnyal, felszerelt folyamodványukat **foljó évi január hó 31-ig** közvetlenül szeben-vármegye Főispán úr Ó Méltóságához nyujt-sák be.

A kinevezendő állatorvos székhelye Nagy-szeben város, működése köre pedig a szebeni járás főszolgabíró 18 és az újgyeházi járás főszolgabíró 15 községeire, összesen tehát 33 községre terjed ki.

Nagy-Szeben, 1898 január hó 14-én.

Reisenberger
alispán.

J. Pserhofer

PILULE DE CURĂȚIREA SÂNGELUI

numite mai nainte „PILULE UNIVERSALE“,

merită pe deplin numirea ultimă, pentru-că în faptă sunt foarte multe bóle, la cari și-au validat aceste pilule efectul lor cu adevărat escelent.

De multe decenii sunt cunoscute aceste pilule peste tot locul și puține familii se vor găsi, la cari se nu se afe măcar o mică cantitate din acest escelent mijloc de casă.

De mulți medici au fost și sunt recomandate aceste pilule ca mijloc de casă, mai ales contra a ori-ce bóla provenită din mistuire rea și constipație (lipsă de scaun), precum: **conturbarea circulațiunei ferei, dureri de ficat, lănceđirea intestinelor, vânturi, congestiune de sânge la creeri, hemoroide** ș. a.

Prin însușirile lor de a curăți sângele au mai ales un efect admirabil la **lipsa de sânge** și bólele ce resultă din aceea, precum: **anemie, dureri de cap nervose** ș. a. m. d. Aceste pilule depurative vindecă pe lângă aceea așa de domol, încât nu cauzăză nici cele mai ușore dureri; prin urmare pot fi luate fără temă și de cei mai debili și chiar de copii.

Aceste **pilule depurative se prepară singur veritabil în farmacia „la mērul imperial de aur“ a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15 în Viena** și costă o cutie cu 15 pilule **21** cr. v. a. Un sul cu 6 cutii costă **1 fl. 5** cr. La trimiterea anticipată a sumei costă împreună cu espediția francată 1 sul de pilule **1 fl. 25** cr., 2 suluri **2 fl. 30** cr., 3 suluri **3 fl. 35** cr., 4 suluri **4 fl. 40** cr., 5 suluri **5 fl. 20** cr., 10 suluri **9 fl. 20** cr. Mai puțin de un sul nu se póte espeda.

NB. În urma lățirii lor mari, se imităză aceste pilule sub cele mai diferite forme și numiri; rugăm deci a cere espres **pilule depurative de I. Pserhofer** și numai acele au se se privescă ca **veritabile**, a căror instrucțiune de folosire e provădută cu subscrierea proprie a lui **I. Pserhofer**, și cari pórtă pe acoperișul fiecărei cutii aceeași subscriere cu scrisóre **roșie**.

Din nenumăratele scrisori, prin ce multămesc consumenții acestor pilule pentru redobândirea sănătății după cele mai diferite și mai grele morburii, lăsam se urmeze aici numai câteva, cu observarea că fiecare care a întrebuințat numai odată aceste pilule, le recomandă mai departe.

Co.onia, 30 Aprilie 1893.

Stimate Domnule Pserhofer! Fiți buni și-mi mai trimiteți 15 suluri din neintrecutele DVóstre pilule depurative cu ramburs. Și cu această oca-siune Vē esprim multămita mea perfectă pentru puterea miraculoasă a pi-lulelor DVóstre. Semnez cu totă stima:

Francisc Pawlistik. Colonia, Lindenthal.

Hrasche I. Flödnik. 12 Septembrie 1887.

Stimate Domnule! Voia lui D-șeu a fost, se-mi cadă în mâni pilule DVóstre și acum Vē scriu rezultatul: mē răcisem în lehusie așa că nu-mi mai putēm isprăvi lucrurile, și de sigur aș fi deja mórtă, dacă nu m'ar fi mântuit pilulele escelente ale DVóstră. D-șeu se Vē binecuvēnteze pentru acesta de mii de ori. Eu am credință, că pilulele DVóstre mē vor face deplin sănătoșă, cum au ajutat și altora.

Teresia Knific.

Eichengraberamt, lângă Gföhl, 17 Martie 1889.

Onorate Domnule! Subscrisul 'mi permit a Vē ruga se-mi trimiteți din nou 4 suluri din intrădevăr folositóre și escelentele DVóstre hapuri. Nu pot se nu Vē esprim cea mai perfectă recunoștință a mea pentru valóra acestor pilule și le voi recomanda, pe cât numai voi putea, cu totă căl-dura tuturor bolnavilor. De această scrisóre de multămita a mea Vē impu-ternicesc a face ori-ce întrebuințare publică. Cu totă stima:

Ignatie Hahn.

Gotschdorf lângă Kohlbach, Silesia aust. 8 Octobrie 1886

Stimate Domnule! Vē rog a-mi trimite un sul cu 6 cutii din pi-lulele depurative universale ale DVóstră. Numai escelentelor DVóstră pilule am de a multămi, că m'am mântuit de o bóla de stomach, care m'a tor-turat în decurs de cinci ani. Nu-mi vor mai lipsi nici când aceste pilule și Vē esprim prin acesta multămita mea cea mai ferbinte. Cu perfectă stimă:

Aua Zwickl.

Liquer Bernhardt din plante de Alpi

de W. O. Bernhardt în Bregenz. O sticlă 2 fl. 60 cr., 1/2 sticlă 1 fl. 40 cr., 1/4 sticlă 70 cr.

Alifie americană pentru reumatism,

cel mai bun mijloc la toate suferințele reumatice: dureri de mādava spinării, junghiuri, ischias, migrenă, durere nervoșă de dinți, de cap, de urechi, etc., 1 fl. 20 cr.

Balsam miraculos englez a lui J.

Pserhofer 1 sticlă 50 cr.

Balsam de degerături,

de I. Pserhofer, recu-noscut de mulți ani ca cel mai sigur remediu contra tuturor bólelor cauzate de ger, pre-cum și pentru rāni foarte vechi etc., 1 borcan 40 cr. cu tri-mitere franco 65 cr.

Kola-Preparate de Stoll,

cel mai escelent mijloc pentru în-tărirea stomachului și a nervilor.

Elixir-Kola sau Vin,

1 lit. 3 fl., 1/2 lit. 1 fl. 60 cr. 1/4 lit. 85 cr.

Balsam de guși a lui Pserhofer,

mijloc re-comanda-bil contra gușii, 1 flacon 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Afară de preparatele aci amintite se mai află gata toate specialitățile pharmaceutice interne și externe anunțate în diarele austro-ungare, și toate articolele, ce nu se află în deposit, se procură la dorință prompt și ieftin.

Trimiterile prin poștă se execută cu cea mai mare grăbire trimițându-se banii înainte, comande mai mari și cu rambursă.

[231] 4-6

Apoteca la „mērul imperial de aur“ J. Pserhofer Viena I. Singerstr. 15.

De veritabile sunt a se considera numai acele pilule, a căror îndrumări pentru folosire sunt provădu e cu numele I. Pserhofer și cari pórtă același nume și pe acoperemēntul cutiei cu scrisóre roșie.

Scutite prin marcă și muștră înregistrată. Imitări se pedepsesc aspru